

Informacje dla rodziców dzieci z ASD

Ośrodek Informacyjno-Prawny Fundacji SYNAPSIS

Opracowała Beata Szykaruk

na podstawie obowiązujących przepisów prawnych na dzień 01.01.2021 r.

Diagnoza ASD i co dalej?

Rodzice, którzy obserwują u swoich dzieci niepokojące zachowania mogą korzystać z różnego rodzaju form wsparcia, które są dla nich dostępne na podstawie szeregu przepisów prawnych obowiązujących w Polsce. Mając świadomość, iż rodzice po rozpoznaniu całościowych zaburzeń rozwojowych u ich dziecka potrzebują wielu nowych informacji, by zaplanować konieczne działania, postanowiliśmy opracować krótki przewodnik dla rodziców i opiekunów prawnych pokazując możliwą drogę postępowania.

SPIS TREŚCI

I. Ochrona zdrowia	str. 2
II. Edukacja przedszkolna i szkolna	str. 5
III. Orzekanie o niepełnosprawności	str. 12
IV. Uprawnienia rodziców	str. 15
V. Uprawnienia w systemie pomocy społecznej	str. 16
VI. Inne uprawnienia z tytułu posiadania orzeczenia o niepełnosprawności bądź orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	str. 21
VII. Wsparcie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	str. 22
VIII. Inne źródła finansowania	str. 22
IX. Dyżury Poradnictwa	str. 23

Od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole można korzystać z oddziaływań:

1. lekarza psychiatry
2. lekarza pierwszego kontaktu,
3. ośrodka wczesnej interwencji,
4. wczesnego wspomaganie rozwoju tzn. WWR.

I. OCHRONA ZDROWIA

Lekarz psychiatra

W polskim systemie ochrony zdrowia diagnozę zaburzeń ze spektrum autyzmu może postawić lekarz specjalista psychiatrii lub neurologii, najlepiej w oparciu o wszechstronne badania zespołu, w którego skład wchodzi psycholog i pedagog specjalny, ewentualnie logopeda lub neurologopeda.

Do lekarza psychiatry
nie jest wymagane
skierowanie od lekarza
pierwszego kontaktu.

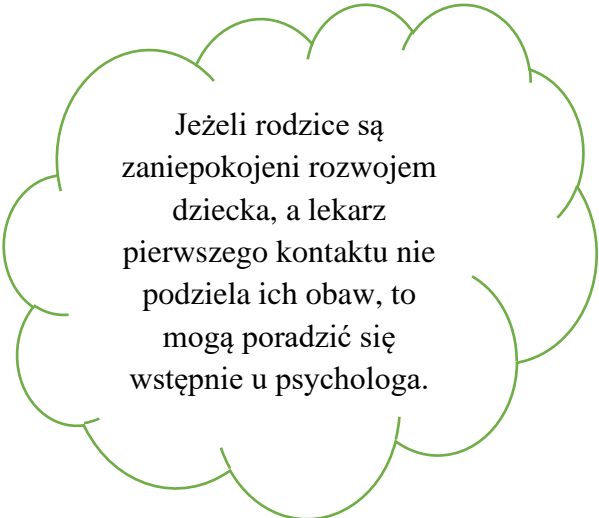
Do jego zadań należy m.in.:

- ✓ ocena stanu zdrowia pacjenta na podstawie, wywiadu na temat zaobserwowanych objawów, czasu ich trwania i nasilenia. Na podstawie obserwacji pacjenta, przeprowadza lub zleca ewentualnie dodatkowe badania. rozpoznanie choroby czy zaburzenia,
- ✓ ustalenie planu leczenia - leczenie psychiatryczne obejmuje farmakoterapię, psychoterapię, trening umiejętności społecznych czy spotkania grupy wsparcia Czasem konieczna jest interwencja lekarza innej specjalności np. neurochirurga i przeprowadzenie operacji czy zabiegu chirurgicznego. Podczas wizyt kontrolnych psychiatra monitoruje, czy stan zdrowia pacjenta poprawia się i jeśli trzeba modyfikuje plan leczenia.
- ✓ nadzorowanie procesu leczenia i rehabilitacji.

Lekarz pierwszego kontaktu

Do jego zadań należy m.in.:

- ✓ monitorowanie ogólnego stanu zdrowia dziecka kierowanie do lekarzy specjalistów, szpitala, wystawianie recept według zalecenia lekarza specjalisty,
- ✓ wydawanie zaświadczeń o stanie zdrowia do celów medycznych, rehabilitacyjnych, na potrzeby orzekania o niepełnosprawności i innych.

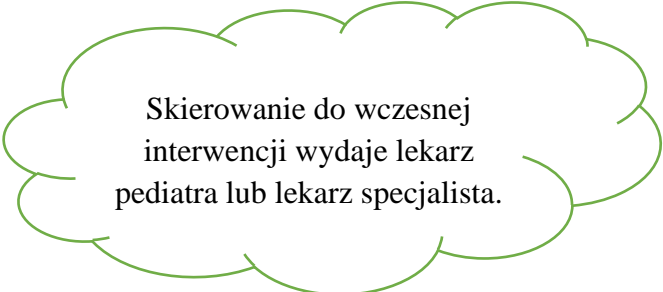

Jeżeli rodzice są zaniepokojeni rozwojem dziecka, a lekarz pierwszego kontaktu nie podziela ich obaw, to mogą poradzić się wstępnie u psychologa.

Narodowy Fundusz Zdrowia uruchomił wyszukiwarkę, dzięki której można znaleźć przychodnie specjalistyczne, położone najbliżej miejsca zamieszkania. Dostępna jest ona na stronie: <https://zip.nfz.gov.pl/GSL/GSL/PrzychodnieSpecjalistyczne>

Ośrodek wczesnej interwencji

Ośrodek wczesnej interwencji to w założeniu placówka, której zadaniem jest świadczenie kompleksowej, wielospecjalistycznej pomocy dla dzieci do 7-go roku życia. Oferta ośrodka jest adresowana m.in. do:

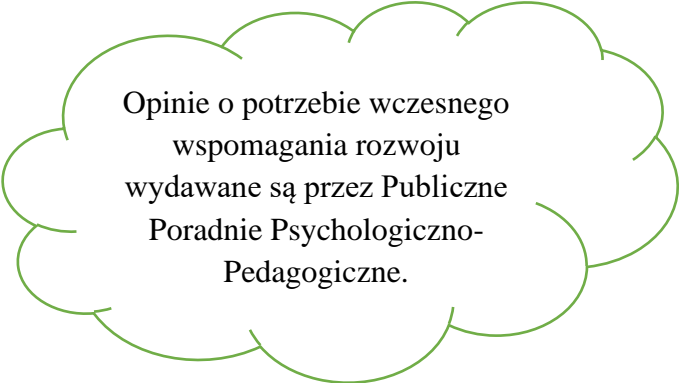
Skierowanie do wczesnej interwencji wydaje lekarz pediatra lub lekarz specjalista.

- ✓ dzieci zagrożonych nieprawidłowym rozwojem, z grup wysokiego ryzyka ciążowo-porodowego,
- ✓ dzieci opóźnionych w rozwoju psychoruchowym, z niepełnosprawnością ruchową, itp.

W ośrodku dziecko jest objęte opieką zespołu specjalistów, w skład którego wchodzi: pediatra, neurolog, psychiatra dziecięcy, rehabilitant, pedagog, psycholog, logopeda – w zależności od indywidualnych potrzeb. Zadaniem zespołu jest zdiagnozowanie dziecka, stworzenie kompleksowego programu terapeutycznego, który jest realizowany w ośrodku w formie zajęć indywidualnych i w małych grupach. Po wyznaczonym czasie zespół zazwyczaj dokonuje ponownej oceny dziecka i ewaluacji programu.

Wczesne wspomaganie rozwoju (WWR)

WWR to zajęcia dla małych dzieci, których celem jest stymulacja rozwoju psychoruchowego i społecznego. Udział w zajęciach jest bezpłatny, odbywa się na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju, wydawanej przez Publiczną Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną. WWR przysługuje dzieciom od momentu wykrycia niepełnosprawności do czasu rozpoczęcia nauki w pierwszej klasie szkoły podstawowej.

Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju wydawane są przez Publiczne Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne.

Od 1 lutego 2017 roku wczesne wspomaganie może być organizowane przez jeden zespół, który ma możliwość realizacji wskazań zawartych w opinii o wczesnym wspomaganiu. Część wskazań może realizować z dzieckiem inny zespół wczesnego wspomagania, konieczne jest jednak zawarcie w tym celu porozumienia między podmiotami, które organizują wczesne wspomaganie. Porozumienie określi w szczególności: liczbę godzin zajęć dziecka, podmiot zobowiązany do przekazywania danych o zajęciach dziecka, zgodnie z przepisami o systemie informacji oświatowej oraz sposób rozliczeń między podmiotami, zawierającymi porozumienie.

Natomiast art. 127 ust. 5 ustawy – Prawo oświatowe zawiera katalog podmiotów, w których mogą być tworzone zespoły wczesnego wspomagania. Są nimi jednostki oświatowe publiczne i niepubliczne:

- przedszkola i szkoły podstawowe, w tym specjalne,
- inne formy wychowania przedszkolnego,
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze,
- specjalne ośrodki wychowawcze,
- ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne.

Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania w szczególności z dziećmi, które **nie ukończyły 3-go roku życia**, mogą być prowadzone także **w domu rodzinnym**.

Miejsce prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania ustala dyrektor (odpowiednio przedszkola, szkoły, ośrodka lub poradni) w uzgodnieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) dziecka.

Działania terapeutyczno – rehabilitacyjno - edukacyjne podejmuje zespół wczesnego wspomagania dziecka, powołany przez dyrektora placówki, który koordynuje także pracę tego zespołu, chyba że upoważni innego nauczyciela.

W skład zespołu wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzonem rozwoju psychoruchowym:

- ✓ pedagog posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka, w szczególności: oligofreno-pedagog, tyflopedagog lub surdopedagog;
- ✓ psycholog;
- ✓ logopeda;
- ✓ inni specjaliści - w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania organizuje się w wymiarze od **4 do 8 godzin w miesiącu**, w zależności od możliwości psychofizycznych i potrzeb dziecka.

Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania są prowadzone **indywidualnie** z dzieckiem i jego rodziną.

W przypadku dzieci, które ukończyły 3-go rok życia, zajęcia w ramach wczesnego wspomagania mogą być prowadzone **w grupach** liczących 2 lub 3 dzieci, z udziałem ich rodzin.

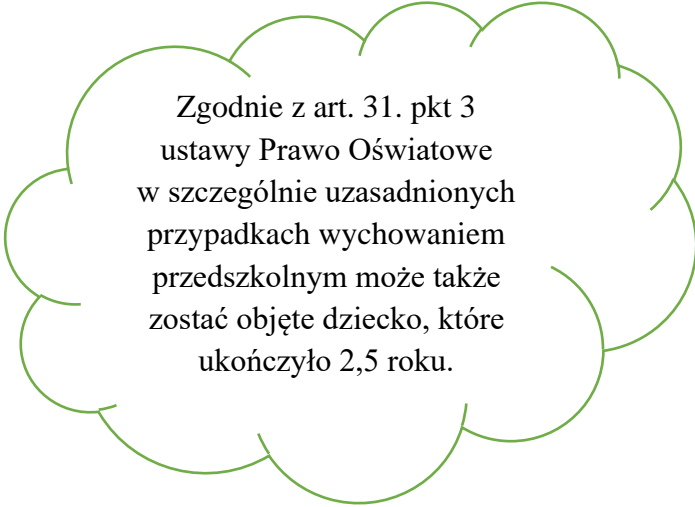
II. EDUKACJA PRZEDSZKOLNA I SZKOLNA

Po rozpoznaniu całościowych zaburzeń rozwojowych przez lekarza psychiatrę rodzice mogą wystąpić o:

1. orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
2. orzeczenie o niepełnosprawności,

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

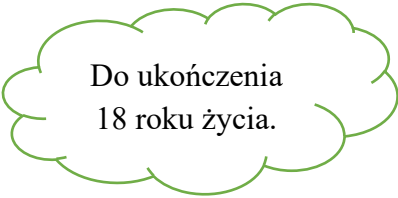
Każde dziecko w Polsce, również dziecko z całościowymi zaburzeniami rozwoju, ma prawo do kształcenia, wychowania i opieki w warunkach odpowiednich do wieku i poziomu rozwoju, zgodnie z art. 1 pkt.1 ustawy dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe ustawy. Gwarantuje to dzieciom Konstytucja RP oraz Konwencja o Prawach Dziecka, na które to akty prawne ustawodawca powołuje się w preambule do ustawy Prawo oświatowe.

Zgodnie z art. 31. pkt 3 ustawy Prawo Oświatowe w szczególnie uzasadnionych przypadkach wychowaniem przedszkolnym może także zostać objęte dziecko, które ukończyło 2,5 roku.

- ✓ Administracja samorządowa (gmina, powiat) mają obowiązek zapewnić dziecku odpowiednie warunki do nauki, wychowania i opieki w przedszkolu, szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej ogólnokształcącej lub szkole zawodowej.
- ✓ Administracja rządowa (Kuratorium Oświaty oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej) ma natomiast sprawować nadzór merytoryczny nad działalnością ww. placówek, przygotowywać i zatwierdzać programy nauczania, zatwierdzać podręczniki szkolne, szkolić nauczycieli itp.

Kształceniem specjalnym może być objęte dziecko już w okresie przedszkolnym. Natomiast zgodnie z art. 35 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe, nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia. Jednak dzieci i młodzież niepełnosprawna mają prawo do przedłużenia każdego etapu edukacyjnego przynajmniej o jeden rok.

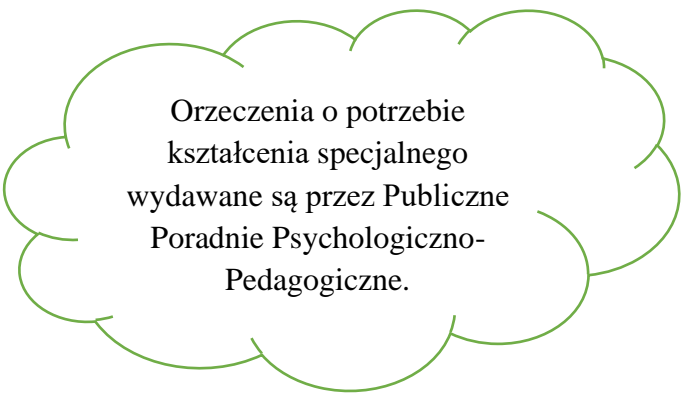

Do ukończenia 18 roku życia.

Zgodnie z art. 4 rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym kształcenie uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym może być prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy:

- ✓ 20. rok życia - w przypadku szkoły podstawowej;
- ✓ 24. rok życia - w przypadku szkoły ponadpodstawowej.

Polskie prawo oświatowe umożliwia kształcenie dzieci z problemami rozwojowymi w placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych oraz specjalnych na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydawane przez Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydawane są przez Publiczne Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne.

W ramach kształcenia specjalnego realizowany jest proces edukacji, formy stymulacji, rewalidacji, terapii, usprawniania, rozwijania potencjalnych możliwości i mocnych stron dziecka oraz inne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Aby dziecko zostało objęte kształceniem specjalnym, musi posiadać orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez Publiczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Orzeczenia dla dzieci z autyzmem i zaburzeniami pokrewnymi wydają **poradnie specjalistyczne**.

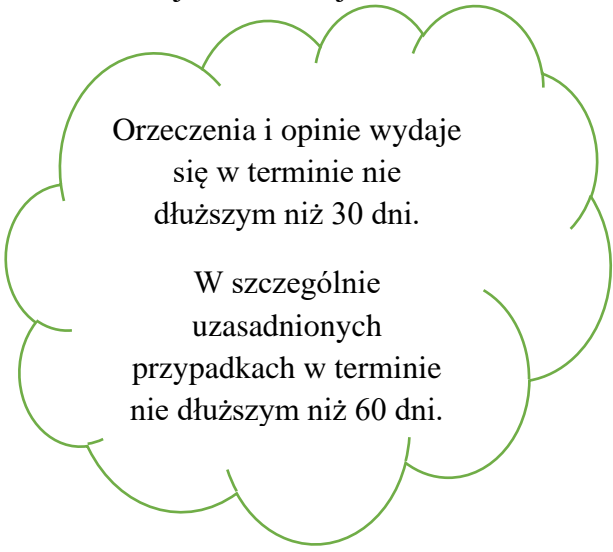
Zgodnie ze stanowiskiem Pani Joanny Wrony Dyrektora Departamentu Zwiększania Szans Edukacyjnych MEN w 2014 roku, **diagnoza całościowych zaburzeń rozwoju (CZR) nie uprawnia do uzyskania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego**. Orzeczenie takie Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna może wydać wyłącznie dzieciom z niepełnosprawnościami wymienionymi w rozporządzeniach w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki w publicznych przedszkolach, szkołach i ośrodkach, tj.: niesłyszącym i słabosłyszącym, niewidomym i słabowidzącym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym afazją, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, **z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera**, z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Do wniosku, który składają rodzice (prawni opiekunowie) o wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego należy dołączyć:

- ✓ zaświadczenie lekarskie, potwierdzające diagnozę zaburzenia/niepełnosprawności dziecka,
- ✓ jeżeli dziecko ma więcej niż jedną niepełnosprawność, należy dostarczyć zaświadczenia od kilku lekarzy,
- ✓ można również dołączyć kopie istotnych badań lekarskich, opinie o dziecku od specjalistów i terapeutów.

Jeżeli rodzic (opiekun prawny) dziecka nie posiada powyższej dokumentacji albo jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, to przewodniczący zespołu orzekającego wskazuje specjalistów poradni, którzy przeprowadzą badania niezbędne do wydania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Ponadto, gdy niezbędna okaże się informacja o problemach z nauczaniem i społecznym funkcjonowaniem ucznia, zespół może zasięgnąć opinii nauczycieli szkoły (ale musi poinformować o tym rodzica).

Zgodnie z art. 10 pkt. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 roku w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno - pedagogicznych orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinie, wydaje się w terminie nie dłuższym niż 30 dni, od dnia złożenia wniosku o wydanie orzeczenia lub opinii. Natomiast w szczególnie uzasadnionych przypadkach uwarunkowanych stanem zdrowia dziecka lub ucznia lub złożonością procesu diagnostycznego, orzeczenie oraz opinia mogą być wydane w terminie nie dłuższym niż 60 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie orzeczenia lub opinii.

Orzeczenia i opinie wydaje się w terminie nie dłuższym niż 30 dni.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach w terminie nie dłuższym niż 60 dni.

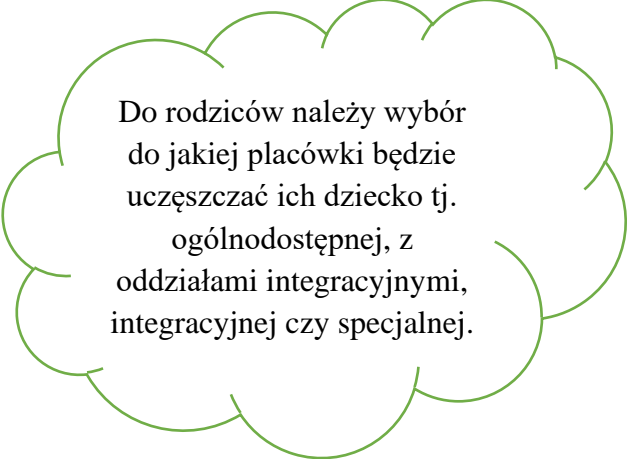
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego **doręcza się rodzicowi (opiekunowi prawnemu) w terminie 7 dni od dnia wydania**. Jeżeli rodzic nie zgadza się z wydanym orzeczeniem czy opinią **może w terminie 14 dni od doręczenia wnieść odwołanie do Kuratora Oświaty**. Odwołanie to kieruje za pośrednictwem zespołu, który wydał orzeczenie, ponieważ jeśli zespół uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, uchyla je i wydaje nowe (od tego orzeczenia też przysługuje odwołanie). Jeśli zespół nie uwzględni odwołania to wówczas przesyła je wraz z aktami sprawy do Kuratora Oświaty, gdzie toczy się dalsze postępowanie.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 roku w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych Zespół, na wniosek wnioskodawcy, wydaje nowe orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w przypadku:

- ✓ zmiany okoliczności stanowiących podstawę wydania poprzedniego orzeczenia;
- ✓ potrzeby zmiany zaleceń wskazanych w poprzednim orzeczeniu;
- ✓ potrzeby zmiany okresu, na jaki zostało wydane poprzednie orzeczenie.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r., nr 61 poz. 624 z późn. zm.) określa liczbę uczniów, jaka powinna być w klasach szkolnych i oddziałach przedszkolnych dla dzieci z autyzmem.

- ✓ Liczba uczniów w oddziale placówki ogólnodostępnej nie może przekraczać **25**.
- ✓ Liczba uczniów w oddziale szkoły integracyjnej oraz w oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej powinna wynosić od 15 do 20, w tym **od 3 do 5** uczniów niepełnosprawnych.
- ✓ Liczba uczniów w oddziale (klasie) dla uczniów z autyzmem i ze sprzężonymi niepełnosprawnościami w szkole specjalnej lub w oddziale specjalnym szkoły ogólnodostępnej powinna wynosić **od 2 do 4** uczniów niepełnosprawnych. Dotyczy to również takiego oddziału w przedszkolu, gimnazjum specjalnym lub z oddziałami specjalnymi. W uzasadnionych przypadkach, za zgodą organu prowadzącego szkołę, liczba uczniów w oddziale może być niższa

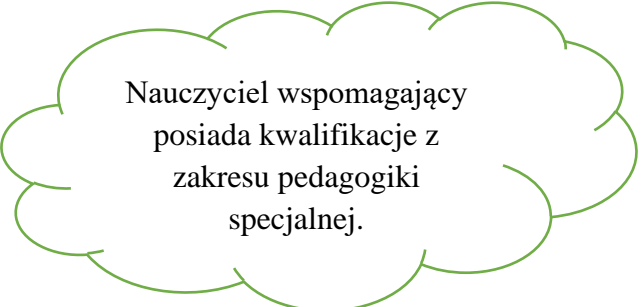

Do rodziców należy wybór do jakiej placówki będzie uczęszczać ich dziecko tj. ogólnodostępnej, z oddziałami integracyjnymi, integracyjnej czy specjalnej.

Dla uczniów, którzy muszą przebywać w szkole dłużej niż trwają lekcje (np. z powodu pracy rodziców czy organizacji dojazdu) szkoła powinna zorganizować świetlicę. W świetlicy prowadzone są zajęcia w grupach wychowawczych. Liczba uczniów w grupie nie powinna przekraczać 25, przy czym liczba uczniów w grupie wychowawczej dla dzieci z autyzmem w świetlicy szkoły specjalnej powinna wynosić, tak jak w klasie, czyli **od 2 do 4** uczniów.

Indywidualne wsparcie dziecka niepełnosprawnego w placówce

W przedszkolach ogólnodostępnych, innych formach wychowania przedszkolnego i szkołach ogólnodostępnych, w których kształceniem specjalnym są objęci uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone, zatrudniają się dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych lub specjalistów lub pomoc nauczyciela, o ile orzeczenia tych dzieci zawierają odpowiednie zalecenia, tj. wskazujące na konieczność takiej pomocy.

Nauczyciel wspomagający posiada kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej.

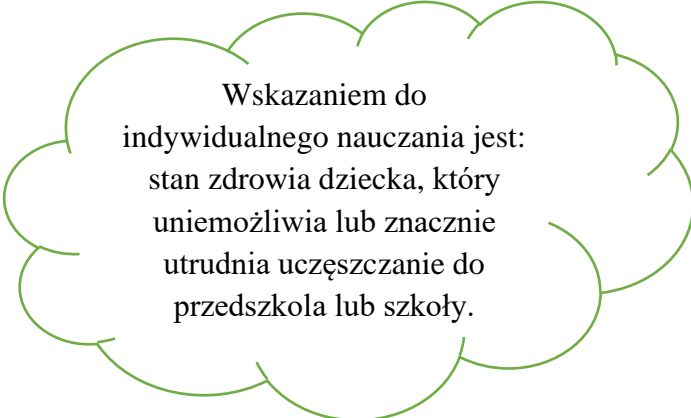
W przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi, przedszkolach integracyjnych, szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi i szkołach integracyjnych zatrudnia się **dotatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego**, z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

Indywidualne nauczanie

Zdarzają się sytuacje, kiedy niemożliwe jest realizowanie obowiązku szkolnego przez dziecko w placówce. Problem ten dotyczy uczniów przewlekle chorych lub po zabiegach operacyjnych, znajdujących się czasowo w szpitalu lub gdy konieczna jest długotrwała rehabilitacja, a dziecko jest już w domu. Zdarza się również tak, że stan zdrowia nie pozwala dziecku na uczęszczanie do placówki. Bywa też, że powodem wydania decyzji o nauczaniu indywidualnym są problemy natury emocjonalnej u dziecka oraz zaburzenia zachowania. Czasem uczeń, który przejawia powyższe problemy bywa agresywny w stosunku do kolegów z klasy, przeszkadza podczas zajęć lekcyjnych, nie potrafi się skoncentrować i swoim zachowaniem wręcz uniemożliwia innym dzieciom naukę. Wtedy w pierwszej kolejności najrozsądniej skontaktować się z lekarzem prowadzącym dziecko, czy nie byłaby wskazana alternatywna forma nauczania tj. nauczanie indywidualne.

Do wniosku, który składają rodzice (prawni opiekunowie) o wydanie orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego albo orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania należy dołączyć:

- ✓ zaświadczenie o stanie zdrowia dziecka, w którym lekarz określa:
 - okres - nie krótszy jednak niż 30 dni - w którym stan zdrowia dziecka uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły oraz
 - rozpoznanie choroby lub innej przyczyny powodującej, że stan zdrowia dziecka uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły,
 - zakres, w jakim dziecko, któremu stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, może brać udział w zajęciach, w których realizowana jest podstawa programowa wychowania przedszkolnego, organizowanych z grupą wychowawczą lub indywidualnie w odrębnym pomieszczeniu w przedszkolu,

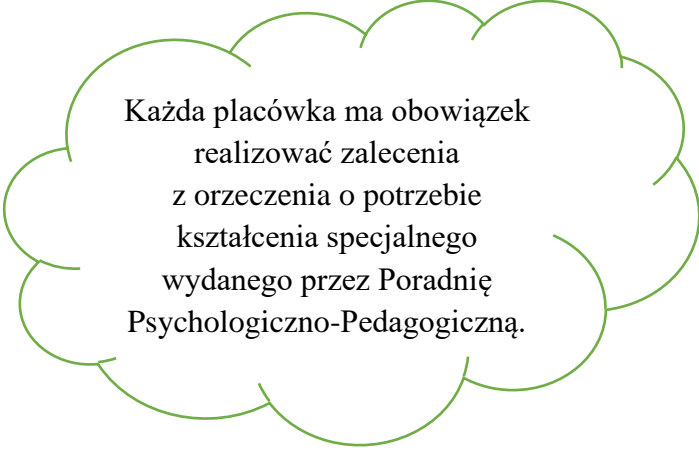
Wskazaniem do
indywidualnego nauczania jest:
stan zdrowia dziecka, który
uniemożliwia lub znacznie
utrudnia uczęszczanie do
przedszkola lub szkoły.

- zakres, w jakim uczeń, któremu stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły, może brać udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, organizowanych z oddziałem w szkole lub indywidualnie w odrębnym pomieszczeniu w szkole.

Niewątpliwie należy pamiętać, że zajęcia indywidualnego obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży powinny być prowadzone w takiej formie, aby umożliwiły **szybszy powrót do grupy rówieśniczej** w przypadku ustania przyczyn dla których uczeń nie mógł uczęszczać do placówki.

Finansowanie edukacji

Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2020 (Dz.U.2016.2298) placówka otrzymuje **zwiększoną o 9,5** wagi dotację oświatową. Ustawodawca polski wprowadził do systemu edukacji najwyższą dotację na ucznia z autyzmem, Zespołem Aspergera jak również z niepełnosprawnościami sprzężonymi właśnie ze względu na jego specyficzne potrzeby.

Każda placówka ma obowiązek realizować zalecenia z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

Zdarza się, że rodzice, wnosząc o właściwą realizację zaleceń z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego słyszą, że placówka nie ma takich możliwości finansowych. Jednak, jeżeli przedszkole nie dysponuje w danym momencie odpowiednimi środkami finansowymi, to powinno się o nie zwrócić do organu prowadzącego – gminy lub powiatu.

Jednakże, zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Edukacji Narodowej nawet odmowa przyznania środków finansowych z rezerwy ustawowej przez Ministerstwo Finansów, które przekazywane są placówce przez organ prowadzący – urząd gminy lub starostwo powiatowe, nie może być uzasadnieniem odmowy zapewnienia szkole środków finansowych przez organ prowadzący, niezbędnych do stworzenia odpowiednich warunków kształcenia dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Orzekanie o niepełnosprawności

Orzeczenia o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności wydaje Miejski lub Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Adresy Miejskich lub Powiatowych Zespołów można znaleźć w Ośrodku Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Urzędzie Miasta/Gminy.

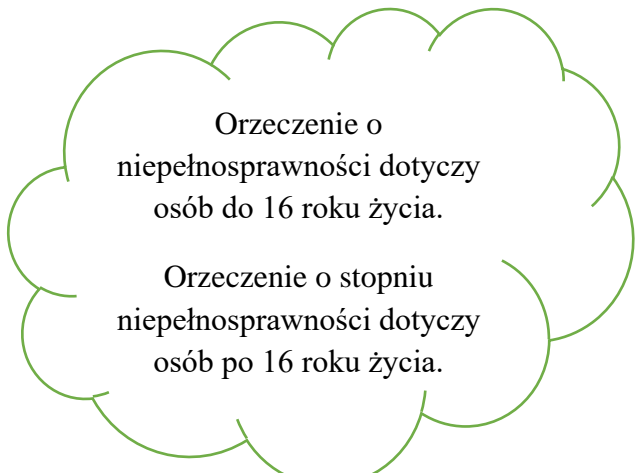
Jak uzyskać Orzeczenie o Niepełnosprawności?

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o wydanie orzeczenia:

- ✓ wniosek o wydanie orzeczenia (druk można pobrać w siedzibie Powiatowego Zespołu bądź w Ośrodku Pomocy Społecznej),
- ✓ zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wydane przez lekarza specjalistę, pod którego opieką lekarską znajduje się dana osoba (zaświadczenie to powinno być wydane nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku),
- ✓ inne dokumenty, w tym medyczne, które umożliwią ustalenie niepełnosprawności (karty wypisu ze szpitala, zaświadczenia lekarskie, opinie psychologów, pedagogów czy logopedów, wyniki istotnych badań).

Jeżeli osoba pełnoletnia posiada ważne orzeczenie, np. o niezdolności do pracy powinna także je złożyć – w takiej sytuacji stopień niepełnosprawności określa się na podstawie tego orzeczenia.

Wniosek o wydanie orzeczenia rozpatruje co najmniej dwuosobowy skład orzekający. Osoba, która występuje o przyznanie stopnia niepełnosprawności bądź niepełnosprawności dla dziecka może być wezwana na posiedzenie zespołu orzekającego. W przypadku gdy sprawa dotyczy dziecka musi być ono wtedy obecne.

Orzeczenie o niepełnosprawności dotyczy osób do 16 roku życia.

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności dotyczy osób po 16 roku życia.

Przewodniczącym składu orzekającego powinien być lekarz specjalista w dziedzinie, odpowiedniej do choroby osoby ubiegającej się o wydanie orzeczenia. W przypadku osób z rozpoznanymi całościowymi zaburzeniami rozwoju powinien to być lekarz psychiatra.

Do grudnia 2009 roku osoby z autyzmem mają wpisywane do orzeczeń symbole m.in.:

- 02-P** – choroby psychiczne;
- 01-U** – upośledzenie umysłowe;
- 03-L** – zaburzenia głosu, mowy, choroby słuchu;
- 04-O** – choroby narządu wzroku;
- 06-E** – epilepsja.

Od 1 stycznia 2010 roku osoby z autyzmem mają wpisywany do orzeczeń symbol:

- 12-C**- oznaczający całościowe zaburzenia rozwojowe (powstałe przed 16 rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypiami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia).

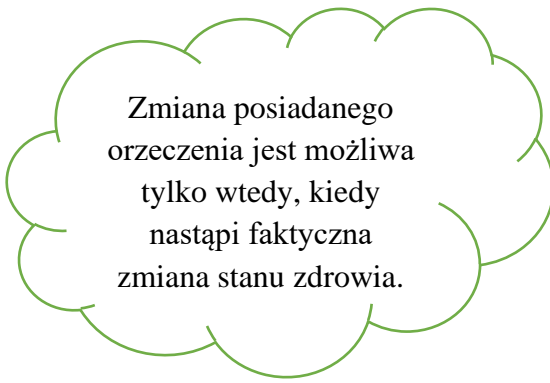
W zależności od rozpoznania w orzeczeniu podawany jest symbol przyczyny niepełnosprawności. Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, jednak nie więcej niż trzy symbole schorzeń. Schorzenia te muszą w porównywalnym stopniu wpływać na stan zdrowia danej osoby.

Orzeczenie wydane przez Miejski lub Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności powinno być doręczone na piśmie w ciągu 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego.

Osobie zainteresowanej przysługuje w ciągu **14 dni od daty otrzymania orzeczenia prawo odwołania się od decyzji zawartej w orzeczeniu.**

Odwołanie wnosi się do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności za pośrednictwem Miejskiego lub Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który wydał niniejsze orzeczenie. Oznacza to, że odwołanie adresujemy na Wojewódzki Zespół natomiast składamy je do Powiatowego Zespołu. Jeżeli Powiatowy Zespół uzna, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie (np. uchylenie decyzji o niezaliczeniu dziecka do osób niepełnosprawnych) wydaje orzeczenie, w którym uchyla lub zmienia decyzję. Natomiast jeżeli utrzyma w mocy zaskarżoną decyzję zobowiązany jest w ciągu 7 dni przesłać odwołanie wraz z aktami sprawy do Wojewódzkiego Zespołu, który ma kolejnych 30 dni na wydanie swojej decyzji. W dalszej kolejności przysługuje odwołanie do Sądu Rejonowego.

W przypadku osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności istnieje możliwość zmiany orzeczenia, ponownego ustalenia np. wskazań w orzeczeniu czy stopnia niepełnosprawności. Jednak jego zmiana jest możliwa w przypadku zmiany stanu zdrowia udokumentowanego zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wydanym przez lekarza specjalistę, pod którego opieką lekarską znajduje się dana osoba (zaświadczenie to powinno być wydane nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku).

Zmiana posiadanego orzeczenia jest możliwa tylko wtedy, kiedy nastąpi faktyczna zmiana stanu zdrowia.

Posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności uprawnia do korzystania z uprawnień wynikających z:

1. przepisów prawa pracy,
2. przepisów pomocy społecznej,
3. inne uprawnienie z tytułu posiadania orzeczenia o niepełnosprawności bądź stopnia niepełnosprawności,
4. inne źródła finansowania.

IV. UPRAWNIENIA RODZICÓW

Prawo pracy

Rodzic dziecka niepełnosprawnego ma takie same prawa pracownicze jak inne zatrudnione osoby. Jedynym dodatkowym przywilejem, z jakiego może skorzystać, jest wydłużenie urlopu wychowawczego, który można dostosować do potrzeb dziecka.

Wydłużenie urlopu wychowawczego

Zgodnie z art 186 Kodeksu pracy do urlopu wychowawczego ma osoba, która była zatrudniona co najmniej 6 miesięcy (do tego

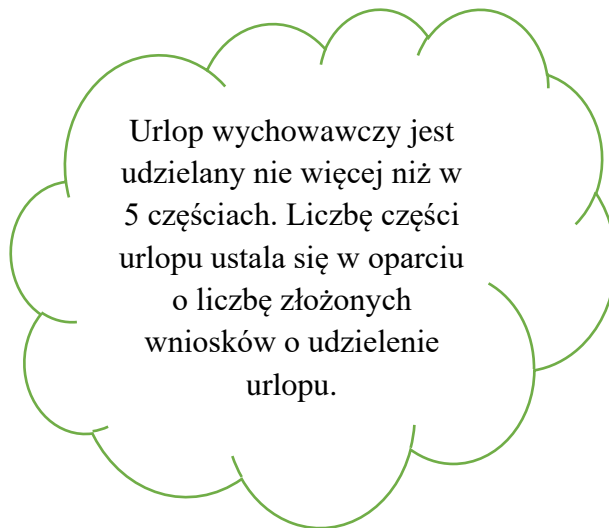
okresu wlicza się także poprzednie okresy zatrudnienia **matka wychowująca niepełnosprawne dziecko** ma prawo do urlopu wychowawczego w wymiarze **6 lat:**

- ✓ 3 lata urlopu wychowawczego można wykorzystać do ukończenia przez dziecko 6 r.ż. (niezależnie od tego czy dziecko jest niepełnosprawne czy nie),
- ✓ **dodatkowe 3 lata** urlopu przysługują, gdy dziecko wymaga osobistej opieki z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności (w przypadku dziecka do 16 r.ż.) lub stopniu niepełnosprawności (w przypadku osoby powyżej 16 r.ż.) i można go wykorzystać do ukończenia przez dziecko **18 r.ż.**

Należy pamiętać, że rodzic może jednocześnie przebywać na urlopie wychowawczym i pracować np. na część etatu, **jeżeli nie wyłącza to możliwości sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem.** Jest to korzystne rozwiązanie dla opiekunów dzieci niepełnosprawnych, bo umożliwia godzenie pracy zawodowej z koniecznością aktywnego uczestnictwa w rehabilitacji czy terapii członka rodziny.

Istotne jest, że pracodawca nie może wypowiedzieć ani rozwiązać umowy o pracę w okresie od dnia złożenia przez pracownika wniosku o udzielenie urlopu wychowawczego do dnia zakończenia tego urlopu, chyba że pracodawca rozwiązuje umowę ze względu na ogłoszenie upadłości lub likwidację, a także gdy może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia, z winy pracownika.

Jednocześnie należy pamiętać, że w razie ustalenia przez pracodawcę, że **pracownik trwale zaprzestał sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, wzywa on pracownika do**

stawienia się do pracy w terminie przez siebie wskazanym, nie później jednak niż w ciągu 30 dni od dnia powzięcia takiej wiadomości i nie wcześniej niż po upływie 3 dni od dnia wezwania.

Pracownik może zrezygnować z urlopu wychowawczego:

- 1) w każdym czasie - za zgodą pracodawcy,
- 2) po uprzednim zawiadomieniu pracodawcy - najpóźniej na 30 dni przed terminem zamierzonego podjęcia pracy.

Okres urlopu wychowawczego, w dniu jego zakończenia, wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

V. Uprawnienia w systemie pomocy społecznej

Z tytułu posiadania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności dziecka rodzinie przysługuje szereg uprawnień w systemie pomocy społecznej, o które należy wnioskować w Ośrodku Pomocy Społecznej, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania.

Świadczenia pieniężne:

- ✓ **zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 215,84 zł netto**, niezależnie od dochodu, przyznawany jest:
 - niepełnosprawnemu dziecku do 16 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością,
 - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 roku życia,
 - osobie, która ukończyła 75 lat
- ✓ **świadczenie pielęgnacyjne w kwocie 1583 zł netto - 1830 zł brutto** (niezależnie od dochodu rodziny), przyznawane jest rodzicom, opiekunom lub innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, z tytułu rezygnacji z pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem **legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności, zawierającym wskazania dotyczące konieczności:**
 - stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz
 - stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,

albo

- legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (dot. osób powyżej 16 r.ż.).

Wypłacanie świadczeń kończy się wraz z upływem terminu ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

- ✓ **zasiłki rodzinne w kwocie 95,00 zł** (na dziecko w wieku do ukończenia 5-go roku życia), **w kwocie 124,00 zł** (na dziecko w wieku powyżej 5-go roku życia do ukończenia 18-go roku życia), **w kwocie 135,00 zł** (na dziecko w wieku powyżej 18-go roku życia do ukończenia 24-go roku życia).

Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego **w kwocie 400 zł** (wypłacane nie dłużej niż przez 24 miesiące, lub 36 miesięcy w przypadku opieki nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu, lub 72 miesiące, jeśli dziecko posiada orzeczenie o niepełnosprawności),
- samotnego wychowywania dziecka **w kwocie 193,00 zł** miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż **w kwocie 386,00 zł** na wszystkie dzieci (w przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o **80,00 zł** na dziecko, nie więcej jednak niż o **160,00 zł** na wszystkie dzieci),
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej **w kwocie 95,00 zł** miesięcznie na trzecie i na następne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego **w kwocie 90,00 zł** miesięcznie na dziecko (w wieku do ukończenia 5. roku życia) **w kwocie 110,00 zł** miesięcznie na dziecko (w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia, jeśli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności),
- rozpoczęcia roku szkolnego **w kwocie 100 zł** jednorazowo na dziecko (przysługuje także na dziecko będące w "zerówce"),
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania **w kwocie 113,00 zł** (na dziecko przez okres 10 miesięcy w roku w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności) **w kwocie 69,00 zł** (na dziecko przez okres 10 miesięcy w roku w związku z dojazdem z miejsca

zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej).

Zasilek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł netto. Natomiast w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasilek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się **nie przekracza kwoty 764,00 zł netto.**

- ✓ **urodzenia dziecka** (becikowe) w kwocie **1000 zł** jednorazowo.

Powyższy dodatek uzależniony jest od kryterium dochodowego **1922 zł netto** w przeliczeniu na członka rodziny.

- ✓ **program rodzina 500+**

Każda rodzina może otrzymywać od państwa **500 zł netto**. Od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18-go roku życia, bez względu na dochód osiągniany przez rodzinę.

- ✓ **Program „Dobry Start”**

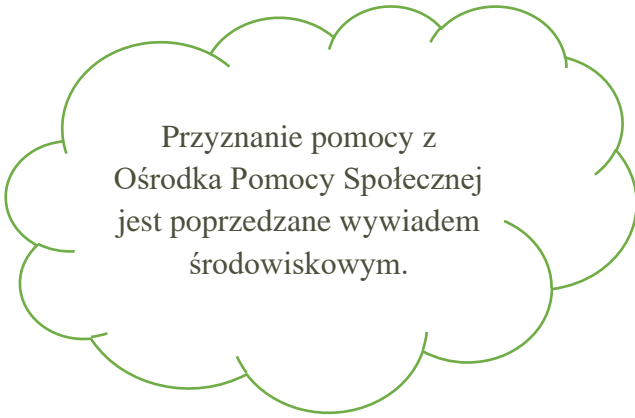
Program „Dobry Start” to inwestycja w edukację polskich dzieci. To **300 zł** jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny, bez względu na dochód. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20-go roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymają świadczenie do ukończenia przez nie 24-go roku życia.

- ✓ **zasada „złotówka za złotówkę”**

Od 1 stycznia 2016 roku weszła w życie tzw. zasada „złotówka za złotówkę”, która powoduje, że rodziny, które przekroczą próg dochodowy, nie tracą całkowicie świadczeń rodzinnych zależnych od dochodu. Świadczenia te będą obniżane adekwatnie do wzrostu dochodów, a zatem kwota zasiłku rodzinnego i dodatków do niego będzie obniżana o 1 zł wraz z przekroczeniem kryterium dochodowego o 1 zł. Świadczenia będą wypłacane, gdy kwota po zastosowaniu zasady „złotówka za złotówkę” nie będzie niższa niż 20 zł.

✓ **wsparcie finansowe z pomocy społecznej**

Rodzice dzieci z niepełnosprawnościami, będący w trudnej sytuacji życiowej, mogą zwrócić się o dodatkową pomoc finansową do Ośrodka Pomocy Społecznej. Aby ośrodek mógł przyznać pomoc finansową (oraz niektóre formy pomocy niepieniężnej), najpierw pracownik socjalny musi przeprowadzić wywiad środowiskowy. Obecne kryterium dochodowe uprawniające do wsparcia finansowego wynosi maksymalnie 701 zł na osobę samotnie gospodarującą.

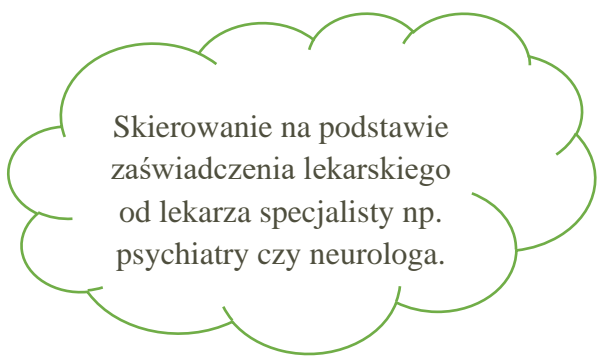
Przyznanie pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej jest poprzedzane wywiadem środowiskowym.

Wszystkie świadczenia finansowe oraz niektóre formy pomocy niepieniężnej przyznawane są na drodze decyzji administracyjnej. Oznacza to m.in., że wnioskodawcy przysługuje prawo do odwołania od nich. Odwołanie kieruje się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem ośrodka, który wydał decyzję.

Pomoc niematerialna ośrodka pomocy społecznej

- ✓ **Praca socjalna** – może być prowadzona na podstawie kontraktu socjalnego, jest dostępna bez względu na dochód. Jej celem jest rozwinięcie/wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej podopiecznych, poprawa funkcjonowania w ich środowisku.
- ✓ **Poradnictwo specjalistyczne** – obejmuje udzielanie bezpłatnych porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, systemu emerytalnego, pomocy społecznej, praw lokatorskich oraz poradnictwo i pomoc psychologiczną.

Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze (SUO) przysługują osobom z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają pomocy, która wynika z rodzaju ich niepełnosprawności. SUO realizowane są przez Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS) jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Oznacza to, że ich koszty pokrywają nie gminy, ale budżet państwa, więc ośrodek nie może odmówić ich przyznania z powodu braku środków własnych. Dochody rodziny nie mają żadnego wpływu na samą możliwość skorzystania z SUO, ich rozpoznanie służy jedynie ustaleniu odpłatności za usługi.

Skierowanie na podstawie zaświadczenia lekarskiego od lekarza specjalisty np. psychiatry czy neurologa.

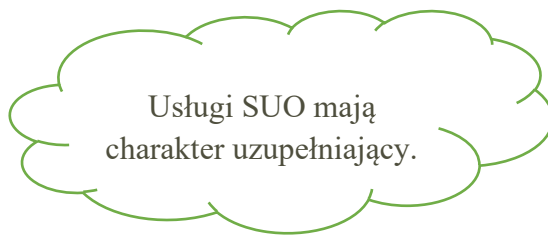
Jak uzyskać specjalistyczne usługi opiekuńcze?

Usługi są przyznawane na podstawie skierowania (zaświadczenie lekarskiego). W przypadku starania się o usługi dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, konieczne będzie skierowanie od lekarza specjalisty np. psychiatry czy neurologa. W skierowaniu lekarz powinien określić jakiego rodzaju usług i w jakim wymiarze godzinowym potrzebuje dziecko bądź osoba dorosła.

Skierowanie i wniosek o przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych składa się w OPS, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. Dokumenty składamy za potwierdzeniem przyjęcia pisma w urzędzie. Następnie Ośrodek Pomocy Społecznej musi przeprowadzić wywiad środowiskowy, aby ustalić wysokość opłat. W ciągu 30 dni od złożenia wniosku ośrodek powinien wydać **decyzję administracyjną** w sprawie przyznania/nieprzyznania usług, wysokości odpłatności, liczbie godzin i ich rodzaju.

Kto może świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze?

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. 2005. 189.1598 z późn.zm). Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuty, jak również innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi.

Osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze powinny mieć:

1. co najmniej półroczny staż pracy w specjalistycznej placówce oraz
2. posiadać przeszkolenie i doświadczenie w zakresie:
 - ✓ umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań,
 - ✓ kształtowania nawyków celowej aktywności,
 - ✓ prowadzenia treningu zachowań społecznych.

Dziecko niepełnosprawne korzystające np. z rehabilitacji w ramach NFZ, wczesnego wspomaganie rozwoju czy pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole ma jednocześnie prawo do specjalistycznych usług opiekuńczych.

VI. Inne uprawnienia z tytułu posiadania orzeczenia o niepełnosprawności bądź orzeczenia o stopniu niepełnosprawności

- ✓ Ulga podatkowa (rehabilitacyjna) stanowiąca odliczenie kosztów poniesionych na rehabilitację,
- ✓ Zniżki w środkach komunikacji
- ✓ Karta parkingowa
- ✓ Abonament parkingowy/miejskie karty parkingowe

Na wsparcie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą liczyć osoby z niepełnosprawnością, który jest nadzorowany przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. W ramach ministerstwa działa Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

- ✓ Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych
- ✓ Sprzęt rehabilitacyjny
- ✓ Dofinansowanie likwidacji barier technicznych oraz komunikacyjnych
 - **Przez bariery techniczne** należy rozumieć bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne.

Likwidacja bariery technicznej powinna powodować sprawniejsze działanie takiej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym.
 - **Przez bariery w komunikowaniu** się należy rozumieć ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Likwidacja bariery w komunikowaniu się ma powodować umożliwienie osobie niepełnosprawnej sprawniejsze i bardziej swobodne porozumiewanie się oraz przekazywanie informacji.

- ✓ Programy i projekty finansowane przez PFRON adresowane do dzieci z niepełnosprawnościami, realizowane m.in. przez organizacje pozarządowe. Informacje na temat projektów prowadzonych w okolicy można uzyskać w wojewódzkich oddziałach Funduszu. Dane kontaktowe do oddziałów: <http://www.pfron.org.pl/pl/pfron/oddzialy-funduszu/1030,Oddzialy-Funduszu.html>

- ✓ Ulgi w obiektach użyteczności publicznej – wiele obiektów takich jak muzea, centra naukowe, ośrodki sportu i rekreacji oferują dzieciom niepełnosprawnym i ich opiekunom możliwość zakupu biletów zniżkowych bądź obsługi poza kolejnością.

VII. Wsparcie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)

✓ renta socjalna

Świadczenie przysługujące osobie pełnoletniej, która jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało w ustawowo określonym czasie.

Rentę socjalną przyznajemy w stałej wysokości, od 1 marca 2020 r. wynosi **1200,00 zł**. Jednak może zostać zawieszona, jeżeli zostały osiągnięte przychody w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ogłoszonego ostatnio przez prezesa GUS do celów emerytalnych.

✓ 500+ świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji

Świadczenie uzupełniające w kwocie **500 zł brutto** przysługuje osobie pełnoletniej, która jest niezdolna do samodzielnej egzystencji, a niezdolność ta została stwierdzona orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji lub całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Wyplata świadczenia uzupełniającego uzależniona jest od osiągniętych dochodów, których **łącznie wysokość brutto nie przekracza 1600 zł**.

VIII. INNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

W Polsce istnieje wiele fundacji, które pomagają dzieciom z niepełnosprawnościami. Część z nich w ramach swojej działalności umożliwia założenie indywidualnych subkont, na które mogą wpływać darowizny oraz odpisy z 1% podatku. Założenie subkonta nie powinno wiązać się z żadnymi kosztami dla rodzica, jednak należy pamiętać, że to rodzice sami muszą szukać darczyńców.

Przykładowe organizacje prowadzące subkonta: Fundacja Anny Dymnej „Mimo Wszystko”, Fundacja AVALON, Fundacja POLSAT, Fundacja Silentio, Fundacja Zdążyć z Pomocą.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością nie ogranicza się jedynie do programów finansowych. To także szereg zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej, zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz warsztatów terapii zajęciowej.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowisk osób niepełnosprawnych, przez władzę ustawodawczą w Polsce przedstawiane są kolejne rozwiązania w systemie wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, które opierają się na solidarnościowym funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych oraz pakiecie społecznej odpowiedzialności.

W grupie osób objętych ochroną są zarówno osoby, które mogą się urodzić z niepełnosprawnością, jak i takie, które nabywają ją w ciągu życia.

Nakłady finansowe z budżetu państwa na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych i ich opiekunów jest wydatkowana na konkretną i bezpośrednią pomoc finansową w postaci np. rent, świadczeń, zasiłków czy składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Niniejsze wsparcie jest bardzo ważne i stanowi część składową komplementarnego systemu pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Inne formy wsparcia - te nie finansowe - tworzą sieć pomocową na terenie całego kraju. Tworzą ją ośrodki pomocy społecznej, procesy aktywizacji społecznej i zawodowej, istniejące mechanizmy i nowe formuły opieki nad osobami niepełnosprawnymi w domu i poza nim.

Środki z budżetu trafiają do samorządów czy organizacji pozarządowych, które już na poziomie lokalnym wspierają bezpośrednio osoby niepełnosprawne i ich rodziny.

IX. DYŻURY PORADNICZE

Ośrodek Informacyjno–Prawny Fundacji SYNAPSIS

Ośrodek Informacyjno–Prawny Fundacji SYNAPSIS obecnie prowadzi Poradnictwo w ramach projektu „Z autyzmem przez życie - poradnictwo i rehabilitacja osób z autyzmem w Ambulatoryjnym Ośrodku Diagnostyczno-Terapeutycznym Fundacji SYNAPSIS”, współfinansowanego przez PFRON oraz w ramach projekt realizowanego z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG.

Aktualne dyżury poradnicze oraz osoby świadczące wsparcie można znaleźć na:

<https://synapsis.org.pl/kontakt/telefony-poradnicze/>

Porady udzielane są:

- mailowo: poradnictwo@synapsis.org.pl
- telefonicznie
- osobiście w Fundacji SYNAPSIS – po wcześniejszym umówieniu się